Radiologie

Punctie/drainage met behulp van echografie

Contactgegevens ziekenhuizen van Alrijne

Leiden
Houtlaan 55
2334 CK Leiden
071 582 8282

Leiderdorp
Simon Smitweg 1
2353 GA Leiderdorp
071 582 8282

Alphen aan den Rijn
Meteoorlaan 4
2402 WC Alphen aan den Rijn
071 582 8282

www.alrijne.nl

U krijgt een punctie/ drainage met behulp van echografie onderzoek. Dit onderzoek wordt gedaan op de afdeling Radiologie door een Medisch Beeldvormings- en Bestralingsdeskundige (MBB'er), een Physician Assistant (zelfstandig medisch professional die opgeleid is om taken van de arts over te nemen) of een radioloog (gespecialiseerd arts). De radioloog bekijkt en beoordeelt de beelden van uw onderzoek. In deze folder leest u hoe u zich op het onderzoek voorbereidt.

Wat is een echografie

Een echografie is het maken van beelden met behulp van geluidsgolven. De geluidsfrequenties die hierbij worden gebruikt, zijn zo hoog dat u het geluid niet kunt horen. Een klein apparaatje, dat over uw huid wordt bewogen, zendt het geluid uit. Het echoapparaat vangt de geluidsgolven die uw organen terugzenden op, en zet deze om in een bewegend beeld. Dit beeld is op een monitor te zien.

Echografie en zwangerschap

Bij een echografie gebruiken we geluidsgolven, geen röntgenstralen. Het onderzoek kan dan ook zonder bezwaar bij zwangere vrouwen worden uitgevoerd.

Wat is een punctie

Er bestaan verschillende soorten puncties:

- Cytologische punctie: een prik waarbij cellen en/of vocht worden afgenomen
- Biopsie: een prik waarbij een stukje weefsel wordt afgenomen
- Drainage: een prik waarbij een slangetje wordt achtergelaten in het lichaam om vocht af te voeren.

Uw behandelend arts heeft met u besproken welke punctie in uw geval wordt uitgevoerd. Leest u de informatie die voor u bedoeld is goed door in deze folder. Het is mogelijk dat de arts besluit dat na een cytologische punctie nog een biopsie gedaan moet worden.

☐ Cytologische punctie

Doel van het onderzoek
Uw behandelend arts heeft met u besproken dat er lichaamsweefsel nader onderzocht moet worden. Een aantal cellen uit dit weefsel wordt opgezogen via een dunne naald. Dit gebeurt met behulp van echografie. De cellen worden onderzocht in het laboratorium.

Voorbereiding
Voor dit onderzoek zijn geen voorbereidingen nodig.

Het onderzoek
Op de afgesproken tijd meldt u zich bij de balie van de afdeling Radiologie. Daarna neemt u plaats in de wachtkamer, waar u wordt opgehaald. In het kleedhokje ontbloot u het deel van uw lichaam dat onderzocht gaat worden.

U neemt plaats op de onderzoektafel. Voor de meeste onderzoeken moet u op de rug liggen. Een radioloog voert de punctie uit, bijgestaan door een doktersassistent of MBB'er (medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundige).

De radioloog bepaalt met behulp van echografie de plaats waar geprikt zal worden. Hierna wordt die plaats met alcohol schoongemaakt. De radioloog prikt met een dunne naald op die plaats en beweegt de naald op en neer om cellen los te maken. Dit kan een onaangenaam gevoel geven. Er wordt een aantal cellen en soms wat vocht opgezogen door de naald. Hierna wordt de naald verwijderd. Bij onvoldoende cellen wordt er nog een keer geprikt. Als het onderzoek klaar is, wordt er een pleister geplakt en kunt u zich weer aankleden.

Duur van het onderzoek
Het onderzoek duurt 20 minuten.

Na het onderzoek
U mag na het onderzoek alles weer doen wat u gewend bent te doen. Het is mogelijk dat de plaats waar geprikt is in de loop van de dag pijnlijk aanvoelt en/of blauw wordt. Hier hoeft u zich geen zorgen over te maken. De blauwe plek verdwijnt na enkele dagen.

De uitslag van het onderzoek
De uitslag van het laboratoriumonderzoek is meestal na één week bekend. Uw behandelend arts bespreekt met u de uitslag tijdens het eerstvolgende bezoek aan de polikliniek.

☐ Biopsie

Doel van het onderzoek

Uw behandelend arts heeft met u besproken dat er lichaamsweefsel nader onderzocht moet worden. Tijdens dit onderzoek worden er met behulp van een naald kleine stukjes weefsel weggenomen. Dit gebeurt met behulp van echografie. De stukjes weefsel worden vervolgens onderzocht in het laboratorium.

Medicijngebruik

Bloedverdunnende medicijnen

Gebruikt u bloedverdunnende medicijnen (zoals Marcoumar, Sintrom, Ascal, Plavix enz.) dan moet u dit melden aan de behandelend arts. Uw behandelend arts informeert u of u met deze medicijnen moet stoppen en wanneer. Tevens zal u behandelende arts u vertellen wanneer u uw gebruikelijke bloedverdunnende medicijnen weer kunt innemen.

Overige medicijnen

Als u andere medicijnen gebruikt dan bloedverdunners, kunt u deze innemen met een klein beetje water.

Voorbereiding

☐ **Voorbereiding voor een punctie in de hals, borsten of ledematen**

Voor deze onderzoeken is geen speciale voorbereiding nodig. U wordt voor deze onderzoeken niet opgenomen. U meldt zich op de afgesproken dag en tijd bij de balie van de afdeling Radiologie.

☐ **Voorbereiding voor een punctie in een van de buikorganen (bijvoorbeeld lever, nieren, alvleesklier, lymfeklieren in de buik)**

Voor deze onderzoeken wordt u opgenomen.

Op de dag van het onderzoek zijn de volgende voorbereidingen nodig:

- ***Bloedprikken***
  Een aantal dagen voor het onderzoek is bij u bloed geprikt om de stollingswaarden te bepalen. Het is van belang dat er bloedafname plaats vindt om te bepalen hoe snel uw bloed stolt.
- ***Regel tevoren vervoer naar huis***
  Na de punctie mag u niet zelf naar huis rijden; regel daarom dat u wordt opgehaald.
- ***Nuchte****r*
  U moet nuchter komen. Dat betekent dat u de avond voorafgaand aan het onderzoek vanaf 24.00 uur niet meer mag eten, drinken of roken.
  Als u diabetes heeft, moet u het insuline-schema en/of uw medicijnen hiervoor aanpassen. Overleg zo nodig hierover met de arts die u voor uw diabetes behandelt.
- ***Opname afdeling***
  U meldt zich op de afgesproken tijd op de afdeling waar u verwacht wordt. U wordt een aantal uren

opgenomen.
Let op: voor een punctie van een nier moet u 24 uur opgenomen blijven na de punctie ter observatie.

- ***In bed***
  U krijgt een operatiehemdje aan en gaat vervolgens in bed liggen. De verpleegkundige controleert de bloeduitslagen.
- ***Infuus***
  De verpleegkundige brengt een infuus in.
- ***Naar de afdeling Radiologie***
  Op de afgesproken tijd wordt u in uw bed naar de afdeling Radiologie gebracht.

Het onderzoek

Nadat u bent aangemeld op de afdeling Radiologie, wordt u opgehaald door een doktersassistent of MBB'er (medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundige).

Voor de meeste onderzoeken moet u op de rug liggen. Een radioloog voert de punctie uit, bijgestaan door een doktersassistent of MBB'er. De radioloog bespreekt met u de gang van zaken tijdens het onderzoek.

De radioloog bepaalt met behulp van echografie de plaats waar geprikt zal worden. Hierna wordt die plaats met alcohol schoongemaakt.
De radioloog geeft een prik voor de verdoving. Als de verdoving is ingewerkt, wordt met een klein mesje een sneetje gemaakt. Door de verdoving voelt u hier niets van. Daarna prikt de radioloog onder echo het orgaan aan en neemt een klein stukje weefsel weg. Tijdens het moment van de prik krijgt u instructies over adem inhouden en doorademen. Het is heel belangrijk dat u stil ligt op dat moment. Met behulp van echografie wordt steeds de positie van de naald gecontroleerd.

Voor de punctie wordt een speciaal apparaat gebruikt. Als het om een orgaan in de buik gaat, gebruikt de radioloog een vrij lange naald. Het apparaat, samen met de naald is zo gemaakt dat het een stukje weefsel uit het orgaan wegneemt op het moment van de prik. Meestal prikt de radioloog 2 of 3 keer, om voldoende weefsel te krijgen voor het laboratoriumonderzoek. Na afloop krijgt u een drukverband op de punctieplaats.

Duur van het onderzoek

Het onderzoek duurt ongeveer 30 minuten.

Na het onderzoek

Afhankelijk van de plaats waar geprikt is, gaat u naar huis of terug naar de verpleegafdeling.

Nazorg na een punctie in de hals, in een borst of in een arm of been

U mag direct na het onderzoek naar huis, maar het is wel belangrijk dat u het deze dag nog rustig aan doet. Dit betekent: niet sporten of andere intensieve bezigheden uitvoeren.
Controleer zo nu en dan de plek waar geprikt is.

Nazorg na een punctie in een buikorgaan

U wordt in bed teruggebracht naar de verpleegafdeling. U moet 1 uur plat in bed blijven liggen.
De verpleegkundige komt het eerste uur een paar keer de bloeddruk en de pols meten. Na 1 uur mag u weer wat eten en drinken.
Het kan zijn dat u uitstralende pijn naar de rechterschouder heeft. Vraag zo nodig om pijnstilling. Als alle controles goed zijn, wordt het infuus verwijderd. U mag na 3 uur naar huis. U mag niet zelfstandig naar huis, zorgt u ervoor dat iemand u komt halen.
Als er een punctie in een nier gedaan is, moet u 24 uur na de ingreep ter observatie blijven op de verpleegafdeling. Daarna mag u zelfstandig naar huis.

Klachten na de punctie

De plaats waar geprikt is, wordt in de loop van de dag vaak blauw en pijnlijk. U kunt de plek koelen door er een ijszak op te doen. Dit vermindert de klachten. Leg de ijszak niet direct op de blote huid, maar doe er een doek tussen.

Complicaties

Bij dit onderzoek treden zelden ernstige complicaties op. De arts die het onderzoek heeft aangevraagd, heeft altijd de kans op complicaties afgewogen tegen de voordelen van de informatie die het onderzoek oplevert.

Er is een kleine kans op een nabloeding, een fistel (kanaalvormig zweertje) of ophoping van lucht in de borstholte (pneumothorax). Neemt u bij twijfel contact op met de polikliniek van uw behandelend arts.

De uitslag

Het weefsel dat bij de punctie is weggenomen gaat naar het laboratorium. De patholoog-anatoom zal het weefsel onderzoeken. U krijgt de uitslag van uw behandelend arts.

☐ Drainage

Doel van de behandeling
Bij deze behandeling wordt een dun slangetje (drain) ingebracht om een teveel aan vocht of pus af te laten lopen. Het doel is om de druk, die door het teveel aan vocht veroorzaakt wordt, te verminderen. Dit gebeurt met behulp van echografie.

Medicijngebruik
Bloed verdunnende medicijnen
Gebruikt u bloed verdunnende medicijnen (zoals Marcoumar, Sintrom, Ascal, Plavix enz.) dan moet u dit melden aan de behandelend arts. Uw behandelend arts informeert u of u met deze medicijnen moet stoppen en wanneer. Tevens zal uw behandelend arts u vertellen wanneer u uw gebruikelijke bloed verdunnende medicijnen weer kunt innemen.

Overige medicijnen
Als u andere medicijnen gebruikt dan bloedverdunners, kunt u deze innemen met een klein beetje water.

Voorbereiding
Voor deze behandeling wordt u opgenomen op de afdeling Dagbehandeling. Er zijn voor deze behandeling geen voorbereidingen nodig, tenzij uw behandelend arts anders met u heeft afgesproken.

Opname afdeling dagbehandeling
U meldt zich op de afgesproken tijd op de afdeling Dagbehandeling, waar u één dag wordt opgenomen. U krijgt een operatiehemdje aan en gaat vervolgens in bed liggen.

De behandeling
U wordt op de afgesproken tijd in uw bed naar de afdeling radiologie gebracht, waar u wordt opgehaald door een doktersassistent of medisch beeldvormings- en bestralingsdeskundige (MBB'er).

Meestal moet u voor de behandeling op de rug liggen. Een radioloog voert de drainage uit, bijgestaan door een doktersassistent of MBB'er. De radioloog bespreekt met u voorafgaand aan de behandeling de gang van zaken.

De radioloog bepaalt met behulp van echografie de plaats waar geprikt zal worden. Hierna wordt die plaats met alcohol schoongemaakt.
De radioloog geeft een prik voor de verdoving. Als de verdoving is ingewerkt, wordt met een klein mesje een sneetje gemaakt. Door de verdoving voelt u hier niets van.

Daarna wordt de drain aangebracht. Dit is een plastic slangetje met een naald erin. Het inbrengen van

de drain kan gevoelig zijn. De radioloog kan op de monitor van het echo apparaat zien of de drain op de goede plaats terechtkomt. Als de drain goed zit, verwijdert de radioloog de naald en blijft het slangetje achter. Hieraan wordt een zakje gekoppeld waar het vocht in kan lopen.
Soms wordt de drain vastgehecht aan de huid. Dit voelt u niet, omdat de huid nog verdoofd is. Het wondje wordt afgedekt met een gaasje. Daarna wordt u in bed teruggebracht naar de verpleegafdeling.

Duur van de behandeling
De behandeling duurt ongeveer 30 minuten.

Na de behandeling
Als u terug bent op de verpleegafdeling en u zich goed voelt, dan kunt u met de drain uit bed. Let dan goed op dat de drain nergens achter blijft haken.

De verpleegkundige zal regelmatig het wondje en de drain controleren. Als alles goed gaat, wordt de drain verwijderd en kunt u na een aantal uren naar huis. Het is mogelijk dat de drain langer moet blijven zitten. Is dit bij u het geval dan wordt u hierover op de afdeling geïnformeerd.

Weer thuis
Neem als er problemen zijn contact op met de polikliniek van uw behandelend arts.

Controle
U krijgt een afspraak mee voor controle bij uw behandelend arts.

Vragen

Heeft u na het lezen van de informatie in deze folder nog vragen, dan kunt u bellen met de afdeling Radiologie.

Tot slot

Wat neemt u mee?

- uw (geldige) identiteitsbewijs (paspoort, ID-kaart, rijbewijs);
- uw medicatie-overzicht. Dat is een lijst met de medicijnen die u nu gebruikt. U haalt deze lijst bij uw apotheek.

Heeft u een andere zorgverzekering of een andere huisarts? Of bent u verhuisd? Geef dit dan door. Dat kan bij de registratiebalie in de hal van het ziekenhuis.
Zorgt u ervoor dat u op tijd bent voor uw afspraak? Kunt u onverwacht niet komen? Geeft u dit dan zo snel mogelijk aan ons door. Dan maken we een nieuwe afspraak met u. Als u zich niet op tijd afmeldt, kunnen wij u een rekening sturen.

Bereikbaarheid

Telefoonnummer afdeling Radiologie (alle locaties): 071 582 8071.
De afdeling Radiologie is bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 12.30 uur en van 13.30 tot 16.30 uur.

Foldernummer 24.09, 11_25